

ชื่อวิทยานิพนธ์	โครงสร้างผลึกบางตัวของสารประกอบเชิงซ้อนของคอปเปอร์(I) กับลิแกนด์ที่มีอะตอมซัลเฟอร์เป็นตัวให้อิเล็กตรอน
ผู้เขียน	นางสาวศิรินทร์ทิพย์ ต้นชัชวาล
สาขาวิชา	เคมีเชิงฟิสิกส์
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

ได้เตรียมอนุกรมของสารประกอบเชิงซ้อนระหว่างคอปเปอร์เฮไลด์ (Cu_x ; $x = Cl, Br, I$) กับ เอ็น-ฟินิลโทโอยูเรีย (ptu) คือ $[Cu(ptu)_4]Cl$ (1), $[Cu_4(ptu)_6Br_4]$ (2) และ $[Cu_4(ptu)_6I_4]$ (3) และศึกษา โครงสร้างโดยวิธีการเลี้ยวเบนของรังสีเอกซ์บนผลึกเดี่ยว ผลึกของ (1) อยู่ในระบบเตตระโกนอล (tetragonal) และหมู่ปริภูมิเป็น $I\bar{4}$ (หมายเลข 82) พารามิเตอร์หน่วยเซลล์ของผลึก (1) มีดังนี้ $a = 11.5084(2)$, $c = 12.8895(3)$ Å, $V = 1707.1(1)$ Å³, $R = 0.0452$ สำหรับรีเฟลคชันที่ใช้จำนวน 1059 รีเฟลคชัน สารประกอบเชิงซ้อน (1) เป็นโครงสร้างแบบไอออนิกมี $[Cu(ptu)_4]^+$ เป็นแคตไอออนและมีอะตอมของคลอไรด์เป็นแอนไอออน อะตอมคอปเปอร์ของแคตไอออนอยู่ในตำแหน่งที่มีสมมาตร $\bar{4}$ โดยเกิดพันธะกับ ptu ลิแกนด์ สารประกอบเชิงซ้อน (2) และ (3) มีโครงสร้างคล้ายกันเป็นแบบอะคาแมนเทน ซึ่งมีวงแหวนลักษณะคล้ายรูปเก้าอี้ของ Cu-S-Cu-S-Cu-S 6 วงแหวนมาชิดเกาะกันเป็นกลุ่ม โดยอะตอมคอปเปอร์แต่ละอะตอมมีการจัดเรียงตัวแบบเตตระฮีดรอล เกิดพันธะกับอะตอมซัลเฟอร์ของลิแกนด์ 3 โมเลกุล และอะตอมของโบรมีนหนึ่งอะตอมหรือไอโอดีนหนึ่งอะตอมตามลำดับ โครงสร้างทั้งสองอยู่ในระบบไตรคลินิก (triclinic) มีหมู่ปริภูมิเป็น $P\bar{1}$ (หมายเลข 2) จำนวนโมเลกุลในหน่วยเซลล์เป็น 2 โมเลกุล พารามิเตอร์หน่วยเซลล์ของผลึก (2) และ (3) มีดังนี้ ผลึก (2) $a = 11.987(1)$, $b = 19.891(2)$, $c = 25.213(2)$ Å, $\alpha = 111.58(1)$, $\beta = 95.91$

(1), $\gamma = 97.45(1)^\circ$, $V = 5468.7(1) \text{ \AA}^3$, $R = 0.049$ สำหรับรีเฟลกชันที่ใช้จำนวน 18904 รีเฟลกชัน และผลึก (3) $a = 12.1943(1)$, $b = 20.8855(4)$, $c = 23.5722(4) \text{ \AA}$, $\alpha = 82.121(1)$, $\beta = 89.217(1)$, $\gamma = 84.367(1)^\circ$, $V = 5918.0(2) \text{ \AA}^3$, $R = 0.044$ สำหรับรีเฟลกชันที่ใช้จำนวน 14959 รีเฟลกชัน

นอกจากนี้ได้ศึกษาสารประกอบเหล่านี้โดยวิธีเอกซเรย์ฟลูออเรสเซนซ์ และอินฟราเรด สเปกโทรสโกปี เพื่อศึกษาโครงสร้างของสารประกอบเชิงซ้อนในเบื้องต้นว่าอะตอมคอปเปอร์เกิด พันธะกับอะตอมซัลเฟอร์จากลิแกนด์ ptu และจากการศึกษาพบว่าผลที่ได้จากทั้งสองวิธีสอดคล้อง กับโครงสร้างที่ศึกษาโดยวิธีทางเอกซเรย์

Thesis Title	Crystal Structures of Some Copper(I) Complexes Containing Sulfur Donor-Atom Ligands
Author	Miss Sirintip Tanchatchawal
Major Program	Physical Chemistry
Academic Year	2003

Abstract

The systematic complexes of copper(I) halides (CuX; X= Cl, Br, I) with *N*-phenylthiourea (ptu), [Cu(ptu)₄]Cl (1), [Cu₄(ptu)₆Br₄] (2) and [Cu₄(ptu)₆I₄] (3) have been prepared and structurally characterized by single crystal X-ray diffraction methods. Crystals of (1) are tetragonal, space group $I\bar{4}$ (No.82) with $a = 11.5084(2)$, $c = 12.8895(3)$ Å, $V = 1707.1(1)$ Å³, $R = 0.0452$ for 1059 observed reflections. The structure consists of discrete Cu(ptu)₄ cations and Cl anions. The copper atom of cation lies on a site of $\bar{4}$ symmetry bonded to four ptu ligands. The structures of complexes (2) and complex (3) are similar, crystallizing in triclinic system, space group $P\bar{1}$ (No. 2), $Z = 2$. The two structures are adamantane-type cluster. This cage structure results in the formation of four six-membered Cu-S-Cu-S-Cu-S rings all in the chair conformation. Each copper atom is coordinated tetrahedrally by three sulfur atoms and a Br or an I atom, respectively. Unit cell parameters of (2) are $a = 11.987(1)$, $b = 19.891(2)$, $c = 25.213(2)$ Å, $\alpha = 111.58(1)$, $\beta = 95.91$, $\gamma = 97.45^\circ$, $V = 5468.7(1)$ Å³, $R = 0.049$ for 18904 observed reflections and of (3) are $a = 12.1943(1)$, $b = 20.8855(4)$, $c = 23.5722(4)$ Å, $\alpha = 82.121(1)$, $\beta = 89.217(1)$, $\gamma = 84.367(1)^\circ$, $V = 5918.0(2)$ Å³, $R = 0.044$ for 14959 observed reflections.

Furthermore, the compounds have been investigated by X-ray fluorescence spectrometry and infrared spectroscopy to support the fundamental structures of the studied complexes that the bonding between copper atom and sulfur atom from ligand ptu. These results show consistence with the x-ray structures.